

1. Függetlenek-e az $(1, 2, -1, 0)$, $(1, 1, 2, 1)$, $(2, 0, 1, 3)$ és az $(1, 0, -4, 1)$ vektorok? Ha nem, akkor adjuk meg közülük az általuk generált altér egy bázisát és fejezzük ki segítségükkel a többi vektort. Írjuk fel mindegyik vektor koordinátavektorát e bázisra nézve! A feladatot ezen oszlopokból álló mátrix redukált lépcsős alakra hozásával oldjuk meg.

Megoldás:

$$\begin{aligned} \begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 & 1 \\ 2 & 1 & 0 & 0 \\ -1 & 2 & 1 & -4 \\ 0 & 1 & 3 & 1 \end{bmatrix} &\mapsto \begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 & 1 \\ 0 & -1 & -4 & -2 \\ 0 & 3 & 3 & -3 \\ 0 & 1 & 3 & 1 \end{bmatrix} \mapsto \begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 & 1 \\ 0 & 1 & 1 & -1 \\ 0 & -1 & -4 & -2 \\ 0 & 1 & 3 & 1 \end{bmatrix} \mapsto \\ &\mapsto \begin{bmatrix} 1 & 0 & 1 & 2 \\ 0 & 1 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & -3 & -3 \\ 0 & 0 & 2 & 2 \end{bmatrix} \mapsto \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & -2 \\ 0 & 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \end{aligned}$$

Mivel a redukált lépcsős alak oszlopterének bázisa az első három oszlop ($\{\mathbf{e}_1, \mathbf{e}_2, \mathbf{e}_3\}$), az eredeti mátrix oszlopterében is bázist alkot a mátrix első három oszlopa: $\mathcal{B} = \{(1, 2, -1, 0), (1, 1, 2, 1), (2, 0, 1, 3)\}$. A negyedik oszlop a redukált lépcsős alakban $1\mathbf{e}_1 - 2\mathbf{e}_2 + 1\mathbf{e}_3$, ezért az eredeti mátrix negyedik oszlopát is ugyanezekkel az együtthatókkal kapjuk meg az első három oszlopból: $(1, 0, -4, 1) = (1, 2, -1, 0) - 2(1, 1, 2, 1) + (2, 0, 1, 3)$. A vektorok koordinátavektorai a $\mathcal{B}$ bázisban az előállítás együtthatóiból állnak (a redukált lépcsős alak nem nulla soraiból álló mátrix megfelelő oszlopai, ha a bázist úgy választottuk ki, hogy a vezéregyeseket tartalmazó oszlopoknak megfelelő oszlopok legyenek az eredeti mátrixban):

$$\begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 1 \\ -2 \\ 1 \end{bmatrix}.$$

2. Állítsuk elő a $\mathbf{v}_1 = (1, 0, 1, 1)$, $\mathbf{v}_2 = (2, 1, -1, 3)$ és $\mathbf{v}_3 = (0, 1, -2, -1)$ vektorok lineáris kombinációjaként az $\mathbf{a} = (0, -1, 3, -1)$, $\mathbf{b} = (1, 1, 0, 1)$ és $\mathbf{c} = (3, 2, -2, 3)$ vektorok közül azokat, amelyeket lehet! (Használjunk szimultán egyenletrendszert!)

Megoldás:

$$\begin{aligned} \left[\begin{array}{ccc|cc} 1 & 2 & 0 & 0 & 1 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & -1 & 1 & 2 \\ 1 & -1 & -2 & 3 & 0 & -2 \\ 1 & 3 & -1 & -1 & 1 & 3 \end{array} \right] &\mapsto \left[\begin{array}{ccc|cc} 1 & 2 & 0 & 0 & 1 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & -1 & 1 & 2 \\ 0 & -3 & -2 & 3 & -1 & -5 \\ 0 & 1 & -1 & -1 & 0 & 0 \end{array} \right] \mapsto \\ \mapsto \left[\begin{array}{ccc|cc} 1 & 0 & -2 & 2 & -1 & -1 \\ 0 & 1 & 1 & -1 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 2 & 1 \\ 0 & 0 & -2 & 0 & -1 & -2 \end{array} \right] &\mapsto \left[\begin{array}{ccc|cc} 1 & 0 & 0 & 2 & 3 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & -1 & -1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 2 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 2 & 0 \end{array} \right] \end{aligned}$$

Ezt szétbontva a három ($\mathbf{a}$, $\mathbf{b}$ és $\mathbf{c}$ konstans vektorú) egyenletrendszer mátrixának redukált lépcsős alakjává:

$$\left[\begin{array}{ccc|c} 1 & 0 & 0 & 2 \\ 0 & 1 & 0 & -1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{array} \right], \quad \left[\begin{array}{ccc|c} 1 & 0 & 0 & 3 \\ 0 & 1 & 0 & -1 \\ 0 & 0 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 2 \end{array} \right], \quad \left[\begin{array}{ccc|c} 1 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{array} \right],$$

azt látjuk, hogy $\mathbf{b}$ nem állítható elő $\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \mathbf{v}_3$ lineáris kombinációjaként, de $\mathbf{a} = 2\mathbf{v}_1 - \mathbf{v}_2$ és $\mathbf{c} = \mathbf{v}_1 + \mathbf{v}_2 + \mathbf{v}_3$.

3. a) Hozzuk redukált lépcsős alakra az alábbi A mátrixot!
 b) Álljon a B mátrix az A azon oszlopaiból, amelyek a redukált lépcsős alak vezéregyest tartalmazó oszlopainak felelnek meg (bázisoszlopok), és legyenek az R mátrix sorai az A redukált lépcsős alakjának nem nulla sorai (mindkét esetben megtartva a sorrendet is). Bizonyítsuk be, hogy ekkor $A = BR$. Ezt nevezik az A mátrix **bázisfelbontásának**.
 c) A bázisfelbontás segítségével bontsuk A -t 1-rangú mátrixok összegére, úgynevezett **diádokra**: $A = \sum_{i=1}^r \mathbf{o}_i \mathbf{s}_i$, ahol $\mathbf{o}_i$ -k a B oszlopai és $\mathbf{s}_i$ -k az R sorai.

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 & 1 \\ 1 & 3 & 2 & 3 \\ 0 & 3 & 3 & 6 \\ -2 & -2 & 0 & 2 \end{bmatrix}$$

Megoldás:

$$\begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 & 1 \\ 1 & 3 & 2 & 3 \\ 0 & 3 & 3 & 6 \\ -2 & -2 & 0 & 2 \end{bmatrix} \mapsto \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & 3 & 3 & 6 \\ 0 & 2 & 2 & 4 \end{bmatrix} \mapsto \begin{bmatrix} 1 & 0 & -1 & -3 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

A redukált lépcsős alak két vezéregyese az első két oszlopban van, tehát ha az A mátrix első két oszlopából állítjuk össze az oszloptér $\mathcal{B}$ bázisát (és a bázisfelbontás B mátrixát), akkor a redukált lépcsős alak nemnulla soraiból álló R mátrix oszlopai az A oszlopainak $\mathcal{B}$ szerinti koordinátavektorai, és így

$$A = BR, \text{ ahol } B = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 1 & 3 \\ 0 & 3 \\ -2 & -2 \end{bmatrix}, \quad R = \begin{bmatrix} 1 & 0 & -1 & -3 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \end{bmatrix}.$$

Ebből a diádokra bontás:

$$\begin{aligned} A &= \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 0 \\ -2 \end{bmatrix} [1 \ 0 \ -1 \ -3] + \begin{bmatrix} 2 \\ 3 \\ 3 \\ -2 \end{bmatrix} [0 \ 1 \ 1 \ 2] = \\ &= \begin{bmatrix} 1 & 0 & -1 & -3 \\ 1 & 0 & -1 & -3 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ -2 & 0 & 2 & 6 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0 & 2 & 2 & 4 \\ 0 & 3 & 3 & 6 \\ 0 & 3 & 3 & 6 \\ 0 & -2 & -2 & -4 \end{bmatrix} \end{aligned}$$

4. Tekintsük a $\mathcal{B} = \{(1, 3, -1), (0, 1, 1), (2, -1, 0)\}$ bázist $\mathbb{R}^3$ -ben. Melyik az a $\mathbf{v}$ vektor, amelynek $\mathcal{B}$ szerinti koordinátavektora $[\mathbf{v}]_{\mathcal{B}} = (1, 2, -1)$, és mi a $\mathbf{w} = (3, 0, -3)$ vektor koordinátavektora $\mathcal{B}$ szerint? Adjuk meg a standard bázis és $\mathcal{B}$ bázis közötti átmeneti mátrixot.

Megoldás: Legyenek $\mathcal{B}$ elemei $\mathbf{b}_1$, $\mathbf{b}_2$ és $\mathbf{b}_3$. Ekkor $\mathbf{v} = 1 \cdot \mathbf{b}_1 + 2 \cdot \mathbf{b}_2 - 1 \cdot \mathbf{b}_3 = (-1, 6, 1)$. Ha $\mathbf{w}$ koordinátavektorát keressük, akkor az $x_1 \mathbf{b}_1 + x_2 \mathbf{b}_2 + x_3 \mathbf{b}_3 = \mathbf{w}$ egyenletrendszert kell megoldanunk:

$$\begin{aligned} &\begin{bmatrix} 1 & 0 & 2 & | & 3 \\ 3 & 1 & -1 & | & 0 \\ -1 & 1 & 0 & | & -3 \end{bmatrix} \mapsto \begin{bmatrix} 1 & 0 & 2 & | & 3 \\ 0 & 1 & -7 & | & -9 \\ 0 & 1 & 2 & | & 0 \end{bmatrix} \mapsto \\ &\mapsto \begin{bmatrix} 1 & 0 & 2 & | & 3 \\ 0 & 1 & -7 & | & -9 \\ 0 & 0 & 9 & | & 9 \end{bmatrix} \mapsto \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & | & 1 \\ 0 & 1 & 0 & | & -2 \\ 0 & 0 & 1 & | & 1 \end{bmatrix}. \end{aligned}$$

Tehát $[\mathbf{w}]_{\mathcal{B}} = (1, -2, 1)$.

Az áttérés mátrixa

$$T_{\mathcal{E} \leftarrow \mathcal{B}} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 2 \\ 3 & 1 & -1 \\ -1 & 1 & 0 \end{bmatrix}.$$

5. Bizonyítsuk be, hogy

- ha A, B azonos alakú F test feletti mátrixok, akkor $r(A + B) \leq r(A) + r(B)$;
- ha A, B összeszorozható mátrixok, akkor $r(AB) \leq r(A)$ és $r(AB) \leq r(B)$;
- egy mátrix rangja megegyezik a minimális számú diádra való felbontásában a diádok számával.

Megoldás: Először bebizonyítunk egy lemmát.

Lemma: Ha $A \in F^{m \times n}$, akkor $r(A)$ a legkisebb olyan r szám, amelyre A felbontható egy $m \times r$ -es és egy $r \times n$ -es mátrix szorzatára.

Biz.: Ha $r = r(A)$, akkor a bázisfelbontás ilyen tulajdonságú.

Másrészt ha van ilyen felbontás: $A = BC$, akkor a $BX = A$ szimultán egyenletrendszer megoldható $\Rightarrow [B|A]$ redukált lépcsős alakjában pontosan $r(B)$ darab nem nulla sor van, és így A redukált lépcsős alakjában is legföljebb ennyi (a $[B|A]$ redukálása során A -ból kapott mátrixot tovább redukálhatjuk) $\Rightarrow r(A) \leq r(B) \leq r$.

- Legyen C az a mátrix, amelyet A és B bázisoszlopjaiból rakunk össze (tehát C -nek $r(A) + r(B)$ oszlopa van). Ezek lineáris kombinációiként előállíthatók A és B oszlopai, így $A + B$ oszlopait is megkapjuk C oszlopainak lineáris kombinációiként, azaz megoldható a $CX = A + B$ szimultán egyenletrendszer. $\xrightarrow{\text{Lemma}} r(A + B) \leq C$ oszlopainak a száma $= r(A) + r(B)$.
- Ha A bázisfelbontása $A = A_1A_2 \Rightarrow AB = A_1(A_2B)$, ahol A_1 -nek $r(A)$ oszlopa van $\xrightarrow{\text{Lemma}} r(AB) \leq r(A)$.
Ha B bázisfelbontása $B = B_1B_2 \Rightarrow AB = (AB_1)B_2$, ahol B_2 -nek $r(B)$ sora van $\xrightarrow{\text{Lemma}} r(AB) \leq r(B)$.
- A diádok rangja ≤ 1 , tehát ha A minimum r diád összege, akkor a) miatt $r(A) \leq r$. Másrészt a bázisfelbontás segítségével az A felbontható $r(A)$ darab diád összegére, így $r \leq r(A)$.

6. Az alábbi részhalmazok valamelyike alteret vagy altér eltoltját alkotja-e $\mathbb{R}^3$ -ben? Amelyik altér, annak adjuk meg egy bázisát is!

- $\{\mathbf{v} \in \mathbb{R}^3 \mid |\mathbf{v}| = 1\}$
- $\{(x, y, z) \mid x + 2y + z = 0\}$
- $\{(x, y, z) \mid x + 2y + z = 1\}$

Megoldás: a) Nem altér, mert $\mathbf{0}$ nincs benne, de eltolt altér sem lehet, ugyanis egy nem egyelemű eltolt altér nem lehet korlátos: $\mathbf{0} \neq \mathbf{u} \in U \leq \mathbb{R}^3$ és $\mathbf{v}_0 \in \mathbb{R}^3$ esetén $\mathbf{v}_0 + t\mathbf{u} \in \mathbf{v}_0 + U$ minden $t \in \mathbb{R}$ -re, és ha u_i az $\mathbf{u}$ valamelyik nem nulla komponense, akkor $\lim_{t \rightarrow \infty} |v_{0i} + tu_i| = \infty$, tehát $\lim_{t \rightarrow \infty} |\mathbf{v}_0 + t\mathbf{u}| = \infty$.

- Altér: benne van a $\mathbf{0}$ vektor, és ha (x, y, z) és (x', y', z') kielégíti az egyenletet, akkor az összegük és skalárszorosuk is kielégíti.
- Nem altér, mert $\mathbf{0}$ nincs benne, viszont a b)-beli altérnek az $(1, 0, 0)$ vektorral való eltoltja: $(x', y', z') = (x, y, z) + (1, 0, 0)$ akkor és csak akkor elégíti ki az $x' + 2y' + z' = 1$ egyenletet, ha (x, y, z) kielégíti az $x + 2y + z = 0$ egyenletet.

7. Adjuk meg az alábbi A mátrix rangját, és kitüntetett altereinek ($S(A)$, $N(A)$, $O(A)$,

$$N(A^T)) \text{ egy-egy bázisát! } A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 & -4 \\ 1 & -2 & -1 & 0 \\ 0 & 1 & 1 & -1 \end{bmatrix}$$

Megoldás:

$$\begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 & -4 \\ 1 & -2 & -1 & 0 \\ 0 & 1 & 1 & -1 \end{bmatrix} \mapsto \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 & -4 \\ 0 & -4 & -4 & 4 \\ 0 & 1 & 1 & -1 \end{bmatrix} \mapsto \begin{bmatrix} 1 & 0 & 1 & -2 \\ 0 & 1 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$S(A)$ -nak bázisát adják valamely lépcsős alak nem nulla sorai $\{1, 0, 1, -2\}$, $\{0, 1, 1, -1\}$. $O(A)$ -nak bázisát adják az A azon oszlopai (A „bázisoszlopai”), amelynek megfelelő oszlopok a redukált lépcsős alakban tartalmaznak vezéregyest: $\{(1, 1, 0), (2, -2, 1)\}$. $N(A)$ bázisa az $A\mathbf{x} = \mathbf{0}$ homogén egyenletrendszer vektoros megoldásában a paraméterek vektoregyütthatói. A megoldás

$$\begin{aligned} x_1 &= -s + 2t \\ x_2 &= -s + t \\ x_3 &= s \\ x_4 &= t \end{aligned}, \quad \text{vagyis} \quad \mathbf{x} = s \begin{bmatrix} -1 \\ -1 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix} + t \begin{bmatrix} 2 \\ 1 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix},$$

így $N(A)$ bázisa $\{(-1, -1, 1, 0), (2, 1, 0, 1)\}$.

Hasonlóan az $N(A^T)$ altér az $A^T\mathbf{x} = \mathbf{0}$ megoldásterére:

$$\begin{bmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 2 & -2 & 1 \\ 3 & -1 & 1 \\ -4 & 0 & -1 \end{bmatrix} \mapsto \begin{bmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 0 & -4 & 1 \\ 0 & -4 & 1 \\ 0 & 4 & -1 \end{bmatrix} \mapsto \begin{bmatrix} 1 & 0 & \frac{1}{4} \\ 0 & 1 & -\frac{1}{4} \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \Rightarrow \mathbf{x} = t \begin{bmatrix} -\frac{1}{4} \\ \frac{1}{4} \\ 1 \end{bmatrix}.$$

Így $N(A^T)$ bázisa $\{-\frac{1}{4}, \frac{1}{4}, 1\}$, vagy egy skalárszorosa, $\{(-1, 1, 4)\}$.

8. a) Bizonyítsuk be, hogy két altér metszete mindig altér, de két altér uniója pontosan akkor altér, ha a kettő közül valamelyik tartalmazza a másikat!
- b) Mutassuk meg, hogy ha W_1, W_2 egy V_F vektortér két altere, akkor a legszűkebb altér, ami őket tartalmazza $W_1 + W_2 := \{\mathbf{w}_1 + \mathbf{w}_2 \mid \mathbf{w}_1 \in W_1, \mathbf{w}_2 \in W_2\}$ (alterek összege, vagy generátuma), és $\dim(W_1 + W_2) = \dim(W_1) + \dim(W_2) - \dim(W_1 \cap W_2)$.

Megoldás: a) Legyen $W_1, W_2 \leq V_F$. Ekkor $\mathbf{0} \in W_1 \cap W_2$, és ha $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in W_1 \cap W_2 \Rightarrow \mathbf{u}, \mathbf{v} \in W_i$ ($i = 1, 2$) $\Rightarrow \mathbf{u} + \mathbf{v}, \lambda \mathbf{u} \in W_i$ ($i = 1, 2, \lambda \in F$) $\Rightarrow \mathbf{u} + \mathbf{v}, \lambda \mathbf{u} \in W_1 \cap W_2$ ($\lambda \in F$). Így $W_1 \cap W_2 \leq V$.

Viszont ha $W_1 \not\subseteq W_2$ és $W_2 \not\subseteq W_1$, akkor legyen $\mathbf{w}_1 \in W_1 \setminus W_2$ és $\mathbf{w}_2 \in W_2 \setminus W_1$. Így $\mathbf{w}_1, \mathbf{w}_2 \in W_1 \cup W_2$, de $\mathbf{w}_1 + \mathbf{w}_2 \notin W_1$, mert ha $\mathbf{w}_1 + \mathbf{w}_2 = \mathbf{w}'_1 \in W_1$ lenne, akkor $\mathbf{w}_2 = \mathbf{w}'_1 - \mathbf{w}_1 \in W_1$ ellentmondás, és ugyanígy $\mathbf{w}_1 + \mathbf{w}_2 \notin W_2$, tehát $\mathbf{w}_1 + \mathbf{w}_2 \notin W_1 \cup W_2$. Ez azt mutatja, hogy $W_1 \cup W_2$ nem altér, ha W_1 és W_2 egyike sem tartalmazza a másikat. Ha viszont az egyik tartalmazza a másikat, akkor az unió a kettő közül a nagyobbik altér, tehát altere V -nek.

- b) $W_1 + W_2$ altér, mert $\mathbf{0} = \mathbf{0} + \mathbf{0} \in W_1 + W_2$, és $(\mathbf{w}_1 + \mathbf{w}_2) + (\mathbf{w}'_1 + \mathbf{w}'_2) = (\mathbf{w}_1 + \mathbf{w}'_1) + (\mathbf{w}_2 + \mathbf{w}'_2) \in W_1 + W_2$, továbbá $\lambda \in F$ -re $\lambda(\mathbf{w}_1 + \mathbf{w}_2) = \lambda\mathbf{w}_1 + \lambda\mathbf{w}_2 \in W_1 + W_2$. Mivel $W_1 + W_2$ nyilvánvalóan benne van minden olyan altérben, amely tartalmazza W_1 -et és W_2 -t, ez a legszűkebb ilyen tulajdonságú altér.

Legyen $\mathcal{C}$ a $W_1 \cap W_2$ egy bázisa, és egészítsük ki ezt a W_1 altér $\mathcal{C} \cup \mathcal{B}_1$ és a W_2 altér $\mathcal{C} \cup \mathcal{B}_2$ bázisává. Legyen $\mathcal{B} = \mathcal{B}_1 \cup \mathcal{C} \cup \mathcal{B}_2$. Belátjuk, hogy $\mathcal{B}$ bázisa $W_1 + W_2$ -nek. $\mathcal{B} \subseteq W_1 \cup W_2 \leq W_1 + W_2$. Minden $\mathbf{w}_1 + \mathbf{w}_2$ felírható $\mathcal{C} \cup \mathcal{B}_1$ -beli és $\mathcal{C} \cup \mathcal{B}_2$ -beli elemek lineáris kombinációjának összegeként, tehát $\mathcal{B}$ -beli elemek lineáris kombinációjaként, így $\mathcal{B}$ generátorrendszer $W_1 + W_2$ -ben. Másrészt $\mathcal{B}$ független, ugyanis, ha $\sum \lambda_i \mathbf{b}_{1i} + \sum \mu_j \mathbf{c}_j + \sum \nu_k \mathbf{b}_{2k} = \mathbf{0}$, akkor $\sum \lambda_i \mathbf{b}_{1i} = -\sum \mu_j \mathbf{c}_j - \sum \nu_k \mathbf{b}_{2k} \in W_1 \cap W_2 \Rightarrow \sum \nu_k \mathbf{b}_{2k} \in$

$W_1 \cap W_2$, így előáll $\mathcal{C}$ -beli vektorok lineáris kombinációjaként. De $\mathcal{B}_2 \cup \mathcal{C}$ bázis, tehát ebből $\nu_k = 0 \forall k$ következik. Akkor viszont $\sum \lambda_i \mathbf{b}_{1i} + \sum \mu_j \mathbf{c}_j = \mathbf{0}$, s mivel $\mathcal{B}_1 \cup \mathcal{C}$ is bázis, ebből $\lambda_i = 0$ és $\mu_j = 0$ adódik minden i, j -re. Azt kaptuk, hogy $\mathcal{B}$ független generátorrendszer, tehát bázis $W_1 + W_2$ -ben. Így a dimenziókra:

$$\begin{aligned} \dim(W_1 + W_2) &= |\mathcal{B}| = |\mathcal{B}_1| + |\mathcal{C}| + |\mathcal{B}_2| = |\mathcal{B}_1 \cup \mathcal{C}| + |\mathcal{B}_2 \cup \mathcal{C}| - |\mathcal{C}| = \\ &= \dim W_1 + \dim W_2 - \dim(W_1 \cap W_2). \end{aligned}$$

9. a) Mutassuk meg, hogy $\mathbb{R}^n$ egy alterére merőleges vektorok alteret alkotnak.
 b) Adjuk meg az $U = \langle (1, 2, -1) \rangle \leq \mathbb{R}^3$ altérre merőleges vektorok $U^\perp$ alterének egy bázisát!

Megoldás: a) A $\mathbf{0}$ mindenre merőleges, és ha $\mathbf{v}, \mathbf{w} \in U^\perp \Rightarrow \mathbf{v}\mathbf{u} = \mathbf{w}\mathbf{u} = \mathbf{0} \forall \mathbf{u} \in U \Rightarrow (\mathbf{v} + \mathbf{w})\mathbf{u} = \mathbf{v}\mathbf{u} + \mathbf{w}\mathbf{u} = 0 + 0 = 0$ és $(\lambda\mathbf{v})\mathbf{u} = \lambda(\mathbf{v}\mathbf{u}) = \lambda 0 = 0 (\forall \lambda \in \mathbb{R}) \Rightarrow \mathbf{v} + \mathbf{w}, \lambda\mathbf{v} \in U^\perp \forall \mathbf{v}, \mathbf{w} \in U^\perp, \lambda \in \mathbb{R}$, tehát $U^\perp \leq \mathbb{R}^n$.

b) $\mathbf{x} \in U \Leftrightarrow [1 \ 2 \ -1] \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix} = 0$, azaz $\mathbf{x}$ megoldása az $[1 \ 2 \ -1 \ | \ 0]$ egyen-

let(rendszer)nek. Ennek a megoldásai:

$$\begin{aligned} x_1 &= -2s + t \\ x_2 &= s \\ x_3 &= t \end{aligned}, \text{ azaz } \mathbf{x} = s \begin{bmatrix} -2 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix} + t \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}.$$

Így $U^\perp$ bázisa $\{(-2, 1, 1), (1, 0, 1)\}$.

10. Mutassuk meg, hogy véges dimenziós vektortér minden valódi altere kisebb dimenziós, de végtelen dimenziós vektortérben ez nem igaz!

Megoldás: Tudjuk, hogy egy n -dimenziós vektortérben nincs n -nél több elemű független rendszer. Tegyük fel, hogy $U < V$ valódi altér V -ben, és U bázisa $\mathbf{v}_1, \dots, \mathbf{v}_k$. Legyen $\mathbf{v} \in V \setminus U$. Ekkor $\mathbf{v}_1, \dots, \mathbf{v}_k, \mathbf{v}$ független, ugyanis ha $\sum \lambda_i \mathbf{v}_i + \lambda \mathbf{v} = \mathbf{0}$, akkor $\lambda \neq 0$ esetén $\mathbf{v} \in U$, ellentmondás, ha pedig $\lambda = 0$, akkor a $\mathbf{v}_i$ -k függetlensége miatt $\lambda_i = 0$ minden i -re. Tehát $k < k + 1 \leq n$.

Viszont például a $V_F = F[x]$ polinomgyűrűben az $U = \{p(x) \mid p(0) = 0\}$ altér végtelen dimenziós ugyanúgy, mint $F[x]$, sőt bijekciót ad V és U bázisa között az $x^k \mapsto x^{k+1}$ megfeleltetés.